

AĞUSTOS AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 Eylül 2024

Özet

Tüketici fiyatları ağustos ayında yüzde 2,47 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 9,81 puan düşüşle yüzde 51,97 seviyesine gerilemiştir. Yıllık enflasyon yüksek bazın da etkisiyle ana gruplar genelinde düşmeye devam ederken, aylık fiyat artışı gıda grubu öncülüğünde önceki aya kıyasla zayıflamıştır. Gıda fiyatları uzun bir aradan sonra aylık bazda gerilemiş, bu gelişmeyi taze meyve ve sebze kalemi başta olmak üzere işlenmemiş gıda alt grubu sürüklemiştir. Enerji fiyatlarındaki artışta doğal gaz mesken tarifelerinde yapılan düzenleme belirleyici olmuştur. Temel mal grubu aylık enflasyonu önceki aylara kıyasla bir miktar yükselse de görece ılımlı seyrini sürdürmüştür. Hizmet grubunda, ulaştırma hizmetleri ile zamana bağlı fiyat belirleme eğilimi güçlü eğitim gibi kalemler öncülüğünde, aylık fiyat artışları gücünü korumuştur. Üniversite eğitim ücretleri yüksek bir oranda artarken, bu yıl kayıt tarihlerine bağlı olarak söz konusu artışın kademeli bir şekilde ağustos ayı itibarıyla endekse yansımaya başlaması, hizmet grubu aylık enflasyonunu yukarıya çeken bir unsur olmuştur. Üretici fiyatları artışı önceki aya kıyasla bir miktar yavaşlamış, yıllık üretici enflasyonu yüksek bazın da etkisiyle düşmüştür. Bu görünüm altında, mevsimsellikten arındırılmış verilerle B ve C göstergelerinin aylık artış oranları önceki aya kıyasla yükselirken, medyan enflasyon ve SATRIM gibi aylık fiyat değişimlerinin dağılımına dayalı alternatif göstergeler haziran ayı değerlerine gerilemiştir. Tüm göstergeler birlikte incelendiğinde, enflasyonun ana eğiliminin kayda değer bir değişiklik sergilemediği değerlendirilmektedir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Ağustos ayında tüketici fiyatları yüzde 2,47 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 9,81 puan azalarak yüzde 51,97 seviyesine gerilemiştir (Grafik 1). Mevsimsel etkilerden arındırılmış tüketici fiyat artışı bir önceki aya kıyasla yavaşlamıştır (Grafik 2). B endeksinin yıllık değişim oranı 9,44 puan azalarak yüzde 50,87 olurken C endeksinin yıllık değişim oranı 8,67 puan düşükle yüzde 51,56 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 1).

Yıllık tüketici enflasyonuna katkılar incelendiğinde, gıda, temel mal, hizmet, enerji ve alkol-tütün-altın gruplarının katkıları bir önceki aya kıyasla sırasıyla 3,75, 2,76, 2,40, 0,83 ve 0,07 puan azalmıştır.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerde, B ve C göstergelerinin aylık artışları bir önceki aya kıyasla yükselmiştir (Grafik 3). Fiyat artışları, B endeksinin oluşturan gruplardan işlenmiş gıdada düşerken, diğerlerinde yükselmiştir (Grafik 4). Hizmetlerde aylık fiyat artışındaki yüksek seyir korunurken, temel mal enflasyonu düşük seyretmeye devam etmiştir. Ana eğilime ilişkin medyan enflasyon ve SATRIM gibi dağılım bazlı alternatif göstergeler ise B ve C endekslerinden ayrılarak ağustos ayında gerilemiştir (Grafik 5 ve 6).

Hizmet fiyatları ağustos ayında yüzde 4,60 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 7,80 puan gerileyerek yüzde 77,83 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık enflasyon ulaştırmada daha belirgin olmak üzere yüksek bazın da etkisiyle tüm alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 7). Aylık enflasyon, lokanta-otel ve haberleşme gruplarında bir önceki aya kıyasla zayıflarken, ulaştırma hizmetleri (yüzde 9,20) başta olmak üzere diğer alt gruplarda güçlenmiştir. Ulaştırma hizmetleri fiyatlarındaki yüksek aylık artışta, havayolu ile yolcu taşımacılığının (yüzde 41,56) yanı sıra şehir içi yolcu taşımacılığı başta olmak üzere bazı yönetilen kalemler etkili olmuştur. Kira grubunda aylık artış, sözleşme yenileme oranının ağustos ayında da yüksek olmasının etkisiyle, yüzde 7,38'e yükselirken yıllık enflasyon 1,07 puan düşükle yüzde 121,26 olarak gerçekleşmiştir. Diğer hizmetler alt grubunda, başta özel üniversite olmak üzere üniversite ücretlerinin yüksek bir oranda artması ve bu yıl endekse daha erken yansımalarıyla eğitim hizmetleri (yüzde 11,34) öne çıkarken paket turlarda fiyat düşüşünün sürdüğü gözlenmiştir. Lokanta-otel alt grubu aylık enflasyonu (yüzde 2,03) gıda ve talep görünümünün yansımalarıyla bir önceki aya kıyasla yavaşlamıştır. Haberleşme aylık enflasyonunun (yüzde 0,61 ile) 2022 yılı öncesi seviyelere gerilemesi dikkat çekmiştir.

Ağustos ayında, temel mal grubu yıllık enflasyonu 9,34 puanlık düşükle yüzde 28,91'e gerilemiştir. Yıllık enflasyon tüm alt gruplarda azalmıştır (Grafik 8). Mevsimsellikten arındırılmış veriler, temel mal enflasyonunun bir miktar yükselmekle beraber ılımlı seyrettiğine işaret etmektedir. Dayanıklı mal (altın hariç) fiyatları yüzde 1,50 ile görece düşük bir aylık artış kaydetmiş, yıllık enflasyon 7,70 puan düşükle yüzde 23,69 olarak gerçekleşmiştir. Fiyatlar, otomobil (yüzde 2,24), mobilya (yüzde 1,68) ve beyaz eşyada (yüzde 0,55) artarken, diğer elektrikli ve elektriksiz ev aletlerinde (yüzde -0,18) gerilemiştir. Giyim ve ayakkabı fiyatları mevsimsel eğiliminin aksine bu dönemde sınırlı bir artış kaydetmiş (yüzde 0,30), yıllık enflasyon 10,19 puan azalarak yüzde 28,52 olmuştur. Diğer temel mallar alt grubu fiyat artışı ise yüzde 1,44 ile geçtiğimiz aylara kıyasla daha ılımlı gerçekleşmiştir.

Enerji fiyatları ağustos ayında yüzde 6,84 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 11,66 puan düşerek yüzde 68,45'e gerilemiştir (Grafik 9). Enerjideki yüksek aylık artışta meskenlere yönelik doğal gaz fiyat artışının (yüzde 27,64) etkisi belirleyici olmuştur. Diğer taraftan, bu dönemde uluslararası ham petrol fiyatlarındaki gelişmelerin etkisiyle akaryakıt fiyatları aylık bazda yüzde 1,32 oranında gerilemiştir.

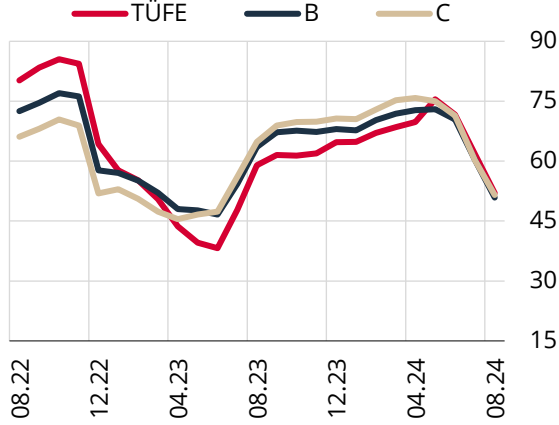
Gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları ağustos ayında yüzde 1,10 oranında azalmış, yıllık enflasyon 14,03 puan düşerek yüzde 44,88 olmuştur (Grafik 9). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada 15,60 puan, işlenmiş gıdada ise 12,69 puan gerileyerek sırasıyla yüzde 41,75 ve 47,66 seviyelerinde gerçekleşmiştir (Grafik 10). Gıda fiyatları 2020 yılı ağustos ayından bu yana ilk defa aylık bazda azalırken, bu gelişmede mevsim ortalamalarına kıyasla taze meyve ve sebze öncülüğünde belirgin bir gerileme sergileyen işlenmemiş gıda fiyatları (yüzde -4,89) öne çıkmıştır. Bu dönemde gerek kırmızı gerekse beyaz et fiyatlarında da düşüş gerçekleşmiştir. İşlenmiş gıdada aylık enflasyon yüzde 2,37 ile önceki aya kıyasla sınırlı bir yavaşlama kaydederken, bu grupta çay ve şekerleme-çikolata kalemlerindeki fiyat artışları öne çıkmıştır.

Alkollü içecekler ve tütün ürünleri fiyatları yüzde 4,46 oranında yükselmiştir. Tütün ürünlerinde, maktu vergi güncellemesinin ima ettiği artışın firmalar tarafından temmuz ayında kısmi bir şekilde nihai fiyatlara yansıtılmasıyla vergi kaynaklı etkinin yaklaşık yarısı ağustos ayına sarkmıştır.

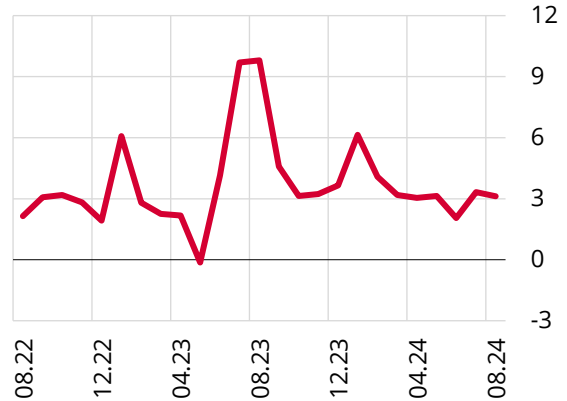
Yurt içi üretici fiyatları ağustos ayında yüzde 1,68 oranında artmış, yıllık enflasyon yüksek bazın etkisiyle 5,62 puan düşerek yüzde 35,75'e gerilemiştir (Grafik 11 ve Tablo 2). Bu dönemde ana sanayi grupları itibarıyla, enerji grubundaki fiyat artışı yüzde 3,04 olurken, ara malı (yüzde 1,25) ve dayanıksız tüketim malları (yüzde 1,17) manşet oranı sınırlayan gruplar olarak gerçekleşmiştir (Grafik 12). Sektörler bazında incelendiğinde, tütün ürünleri, elektrik, gaz buhar ve iklimlendirme, içecekler, basım ve kayıt hizmetleri, makine ve ekipmanlar, kömür ve linyit ile ağaç-mantar ürünleri fiyat artışları ile öne çıkan alt gruplar olmuştur.

Grafik ve Tablolar

Grafik 1: TÜFE, B ve C
(Yıllık % Değişim)

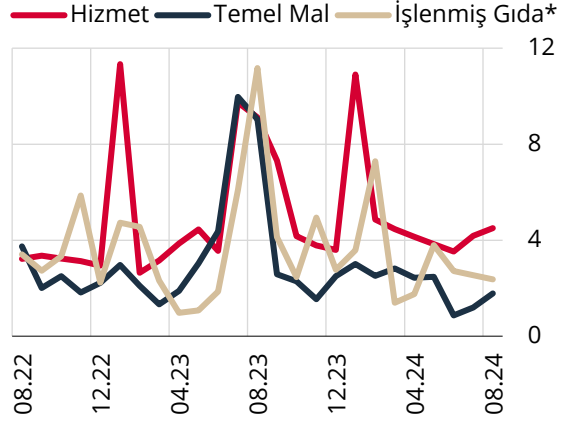
Grafik 2: TÜFE
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

Grafik 3: B ve C Endeksi
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

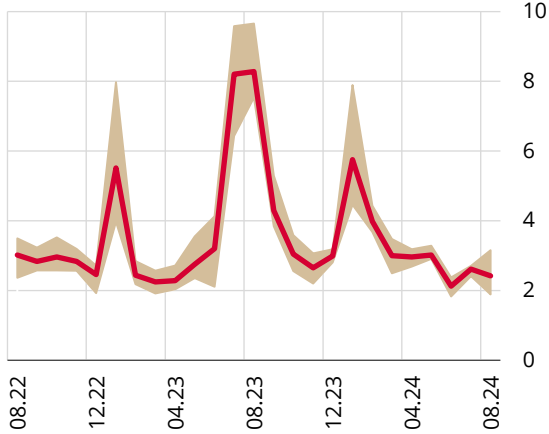

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

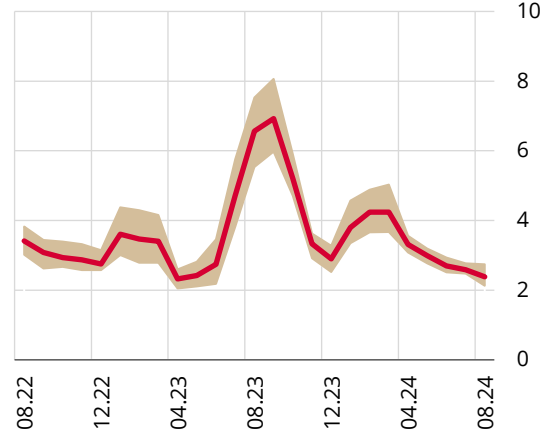

* İşlenmiş gıda grubunda istatistiksel olarak anlamlı bir mevsimsel etki bulunamadığı için, ilgili veri grafikte mevsimsel etkilerden arındırılmadan sunulmuştur.

Grafik 5: Ana Eğilim Göstergeleri**
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

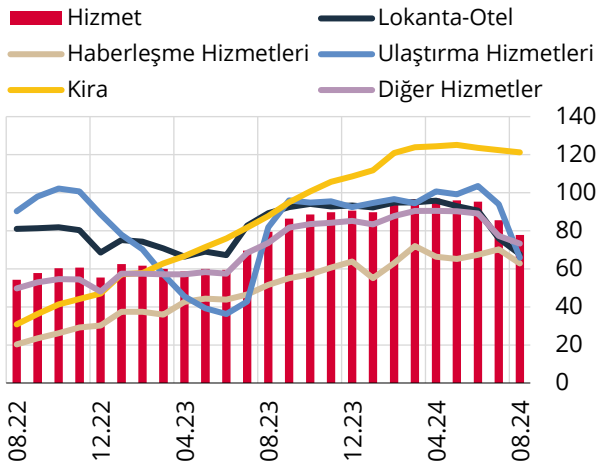
Grafik 6: Ana Eğilim Göstergeleri**
(Mev. Ar., Aylık % Değişim, 3 Aylık Ortalama)

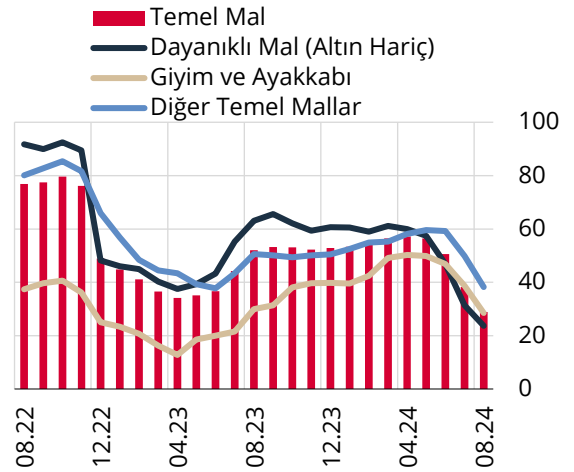
** Mevsimsellikten arındırılmış B, C, SATRIM, Medyan, oynak kalemleri dışlayan, dinamik faktör modeli olmak üzere 6 farklı göstergenin ortalamasıdır. Taralı alan maksimum ve minimum aralığını göstermektedir.

Grafik 7: Hizmetler

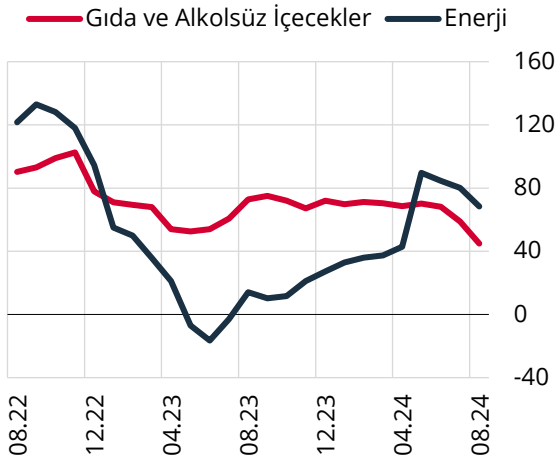
(Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Temel Mallar

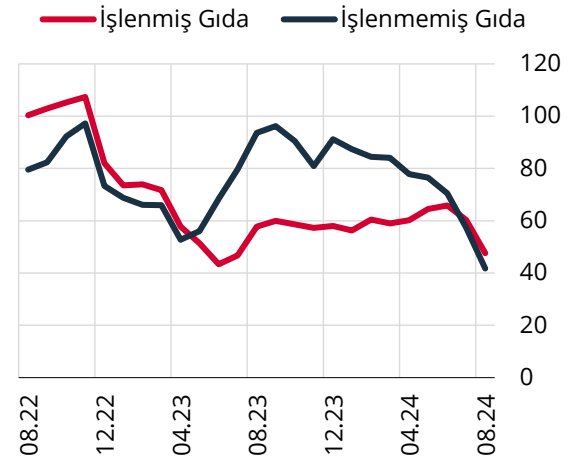
(Yıllık % Değişim)

Grafik 9: Gıda ve Enerji

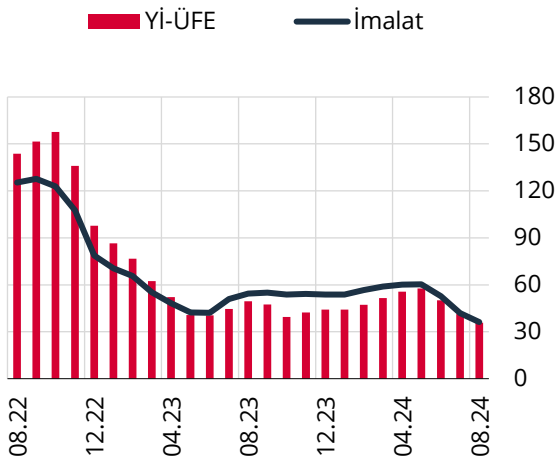
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda

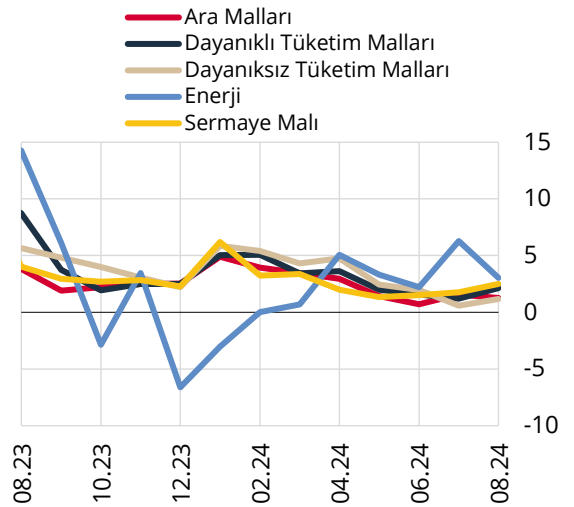
(Yıllık % Değişim)

Grafik 11: Yi-ÜFE ve İmalat

(Yıllık % Değişim)

Grafik 12: Yi-ÜFE Ana Sanayi Grupları

(Aylık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ağu.24	Ağu.23	Ağu.24	Ağu.23
TÜFE	2,47	9,09	51,97	58,94
1. Mallar	1,51	9,04	42,13	51,50
Enerji	6,84	14,23	68,45	14,03
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	-1,10	8,48	44,88	72,86
İşlenmemiş Gıda	-4,89	5,58	41,75	93,64
Taze Meyve-Sebze	-10,00	9,31	28,93	105,98
Diğer İşlenmemiş	-1,67	3,37	50,05	88,13
İşlenmiş Gıda	2,37	11,17	47,66	57,80
Ekmek ve Tahıllar	1,95	13,12	44,89	59,79
Diğer İşlenmiş	2,57	10,18	49,20	56,91
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	1,64	7,93	32,30	51,92
Temel Mallar	1,23	8,57	28,91	51,97
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	1,50	7,82	23,69	63,04
Giyim ve Ayakkabı (*)	0,30	8,25	28,52	29,96
Diğer Temel Mallar	1,44	9,92	38,26	50,60
Alkollü İçecekler ve Tütün	4,46	3,77	60,94	51,98
Altın	3,87	2,12	41,33	61,20
2. Hizmetler	4,60	9,19	77,83	79,57
Kira	7,38	7,90	121,26	87,78
Lokanta ve Oteller	2,03	7,09	67,70	89,31
Ulaştırma Hizmetleri	9,20	27,62	65,93	81,90
Haberleşme Hizmetleri	0,61	5,14	62,90	51,58
Diğer Hizmetler	4,74	7,19	73,26	73,58
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	2,88	9,32	50,87	63,52
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	2,99	8,89	51,56	64,85
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	3,42	9,87	53,02	55,00
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,44	9,18	48,22	65,70

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık (%)	Ağustos 2024		Ağustos 2023	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	1,68	35,75	5,89	49,41
Madencilik	3,66	2,51	49,43	9,99	66,42
İmalat	86,45	1,20	36,18	5,41	54,41
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	82,76	1,44	38,26	4,53	54,70
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	73,88	1,57	40,28	4,96	56,70
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımı	9,28	6,10	20,66	10,16	-8,21
Su Temini	0,61	1,07	65,87	6,88	67,09
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Mali		1,25	33,56	3,83	46,41
Dayanıklı Tüketim Malları		2,14	40,70	8,74	61,05
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		1,95	39,58	9,66	62,58
Dayanısız Tüketim Malları		1,17	48,79	5,67	66,46
Sermaye Mali		2,49	37,98	4,04	64,88
Enerji		3,04	18,20	14,27	20,70

Kaynak: TÜİK.